

Gaily bedight,
A gallant knight,
In sunshine and in shadow,
Had journeyed long,
Singing a song,
In search of Eldorado.

But he grew old—
This knight so bold—
And o'er his heart a shadow
Fell as he found
No spot of ground
That looked like Eldorado.

And, as his strength
Failed him at length,
He met a pilgrim shadow—
"Shadow," said he,
"Where can it be—
This land of Eldorado?"

"Over the Mountains
Of the Moon,
Down the Valley of the Shadow,
Ride, boldly ride,"
The shade replied—
"If you seek for Eldorado!"

Eldorádó
El Dorado

I.

Vidám lovag
A díszalak,
Napfényben, árnyban járó.
Sok úton át
Hol dala szállt
Rejtve volt Eldorádó!

Az ősz lovag,
Merész alak,
A szíve árnyban álló,
Kegyetlen út
Bárhova jut,
Sehol sincs Eldorádó.

Ereje fogy
Szinte lerogy:
„Te Árny, két lábon járó,
Mondd, hol a föld,
Hol arany-zöld
Fű közt áll Eldorádó!”

„Aranyat old
Hegyen a hold,
S a Völgy Árnýéka ártó.
Lovagolj el!” –
Az Árny felel:
„Ott lehet Eldorádó.”

Eldorádó
El Dorado

II.

Vidám lovas
Páncélja vas,
Lovag, fény-árnyon járó,
Míg lovagolt
Dalából szólt
Mesésen Eldorádó.

Már vén lovas,
Bátor, mint sas,
Szívében árnyat látó,
Bárhoz kószált
Fejében járt,
Hogy néz ki Eldorádó?

Múlt ideje
És ereje,
S egy Árnyat lát, mely ártó,
Hát kérdi őt,
Az árnyvetőt:
„Merre van Eldorádó?”

„Hegyekben fönt
A hold fényt önt,
De völgyben Árny a báró.
Nyeregbe hát!”
Az Árny kiált:
„Arra lesz Eldorádó.”

Fordította: **Németh Dezső**

Jegyzetek

A négy versszak minden harmadik sorában ott van az árnyék, az utolsó versszakban a Völgyet

és az Árnyékot Poe nagy kezdőbetűvel írta. A megszemélyesített Árnyék az elérhetetlen vágy szimbóluma. Az ifjú daliás lovagot már a keresés kezdetén a fény mellett árnyék is kíséri, aztán öregén szívébe lopózik az árnyék. Mikor ereje fogy, az Árnyékot kérdezi a bőség és gazdagság országáról, de az Árnyék is a megfoghatatlan árnyak közé küldi a völgybe. Nézzünk néhány érdekességet a versről:

A „bedight” azt is jelentheti „appareled”, vagyis díszes öltözet, mivel a költő a lovag ruházatáról beszél, amely nagyon mutatós, nyilván fényes páncélba öltözött.

Az első sor (kuplé, mint egy kis pár) „bedigh” öltözetre rímel a „knight” lovag szó, ezt a „díszalak - lovag” szó párral lehet fordítani. A vers jambikus vegyes metrumú. Vidám lovag (U – U –) /A díszalak (U – U –). (Persze a jambusok mellett trocheusok is szerepelnek, és ritmustalan töltelék verslábak.)

A lovag nagyon-nagyon hosszú időn át lóháton keresi a kincses várost. Éjjel-nappal, napfényes és árnyas helyeken, hegyes, dombos, völgyes vidéken kutatja a nyomát. Erdőkben, barlangok mélyén, hasadékokban keresi Eldorádót.

Eldorádó spanyol szó, azt jelenti: az aranyozott. A hiedelem szerint, ez a legendás város teljes egészében aranyból volt valahol Dél-Amerikában. A spanyol hódítók és más európai felfedezők az 1500-as években keresésére indultak. A mai Kolumbia területén is a legendás El Dorado király országát keresték, ahol minden csupa arany és drágakő lehet. A hiedelem alapja csibcsa indiánok szokása volt, hogy a trónra lépő fejedelem testét aranyporral hintették be, de ezt a várost sohasem találták meg. Azóta Eldorádó szimbólummá vált. Tehát, a lovag keresi (Lost City of Gold) az elveszett aranyvárost, amely talán csak egy metafora.

Figyeljük meg, hogy az árnyék (shadow) rímmel az Eldorádó (Eldorado) szóval. Ez nem lehet véletlen egybeesés, mert Poe mind a négy versszakban szerepelteti a két szót. Azt is vegyük észre, hogy sok „s” betűs szó: napfény (sunshine), árnyék (shadow), énekel (singing), dal (song), keres (search) hangok alliterálnak egymással.

A lovag megöregedett, tehát élete nagy részét a kereséssel töltötte el. Végül találkozik egy zarándok árnyékkal, aki útbaigazítja. Ez úgy hangzik, mintha a lovag a saját halálába menne, és ez kicsit hátborzongató. Az is meglehet, hogy a „zarándok árnyék” a lovag saját maga, vagy talán a lelke? Mit lehet Poe-tól várni? Észre lehet még venni az El Dorado-ban a „dorado” szót, amely arany dolgokat jelent. A negyedik versszak első két sora az eredeti versben nem rímel, lehet, hogy Poe ezzel akarta jelezni a hiábavalóságot, amely ezt a keresését jellemzi.

Végigvonul a versen az aabccb rímhullám, csak a negyedik versszakban törik meg axbccb formában. Ezt a törést egyik fordításomban sem alkalmaztam, mert a szándék ismerete nélkül értelmetlennek tűnt erőltetése. De kikövetkeztethető, hogy a szomorú vég érzékeltetése állhat a rímelés megtörésének hátterében.